

"UKRAINIAN LABOR NEWS"
 Published three times a week by the Ukrainian Labor News Ass'n,
 Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
 Winnipeg, Man.
 Subscription per year \$4.00
 Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"
 газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень:
 у вівторок, четвер і суботу.
 Видає Стіваришени "Українських Робітничих Вістей".
 Передплата на рік \$4.00
 Адреса:
UKRAINIAN LABOR NEWS
 Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada

Неповищення в газеті рукописів не звертається, хіба що дописувачеві вкотре
 рази значить, що блже звороту свого рукопису на случай його непови-
 шення та заузичть поштовою стемпелю на його переслаку.

З'їзд українських робітників і фермерів в Альберті.

В трох останніх днях минулого тижня відбувся в Едмонтоні альбертський провінційний з'їзд Стіваришени Український Робітничий Дім, а згодом Товариства Український Робітничо-Фермерський Дім. Був це найважливіший зі всіх з'їздів українських робітників і фермерів Альберти, що колинебудь до тепер відбувалися в тій провінції.

На з'їзд з'їхалося з цілої провінції около п'ядесять делегатів і делегаторів, а з них майже половина, це були представники різних фермерських товариств. Нарядом з'їзду весь час прислухувалося значне число фермерів, робітників (головно майнерів, що поз'їздили до Едмонтону на час страйку) та робітниць, що не були делегатами. Ці останні живо цікавилися обговорюваними справами, особливо організаційними і просвітними, брали участь в дискусіях і піддавали свої думки що до способів, якими належало б їх вирішити.

Участь в з'їзді так поважного числа фермерських делегатів, а то й поодиноких фермерів з далекіх околиць Альберти, як це можна було передбачити, поставила перед делегатами питання організації фермерів, їхнього зв'язку з організаційними робітниками, а також фермерської газети між найважливішими, які вони мали вирішити. Звіти фермерських делегатів з діяльності їхніх товариств та про організаційний і просвітний рух на фермерських колоніях виявили, що фермери Альберти взагалі, а українські з'окрема, починають розуміти потребу та значіння організації і їхньої зв'язку з промисловими робітниками. Що до цього, то альбертські фермери чи не випередили фермерів других провінцій Канади. Іхня організація United Farmers of Alberta, що налічує кількадесять тисяч членів, свім радикальним і класовим характером в порівнянні може хіба уступити перше місце новозвинувившійся фермерській організації в Саскечевані Farmers Union of Canada. Wheat Pool в Альберті здобув найбільше попертя. Там же в вигляді на найкраще оснований Канадської Фермерсько-Робітничої Партії.

Українські фермери в Альберті стараються також, щоб не відставали позади других. Вони вступають до United Farmers of Alberta і до "Гніт Пулу", тільки біда, що не знають англійської мови, а через те не завжди розуміють, як і що в тих організаціях робиться та не мають змоги свободно висловити в них свої думки. В наслідку наступає анекдот до тих організацій. Почали вони — кожна колонія собі — організувати свої просвітні товариства, будувати доми, яких налічується десятки в Альберті. Та не всі вони зуміли йти самі про себе повести просвітну працю і не всі вони належно використовують їхні доми для організаційного і просвітнього підвищення фермерів. Не було між ними фермерських товариств зв'язків, не було певного плану праці, не було спільної підтримки. Не було кому допомогти, показати і навчити, як організувати і вести просвітну працю, та вирішувати і обстоювати свої справи організованою громадою. З цього фермерського роздвання і безпорадності користали всілякі кругологові чужі й свої і обманювали фермерів на всі лади.

Та настав тяжкий для фермерів час, чи не гірший як для міських робітників. Повітря дев'яносто процент їхніх ферм опинилися в цупких кігтах мергочесних компаній, пішли численні ферми на ліквідацію, стала в фермерські хати заглядати крайня нужда і фермери казали: годі! Треба подумати, як нам ратуватися. І свідоміші з них вказали шлях об'єднання своїх сил в спільній організації та в зв'язку тих сил з міськими робітниками. Оце й привело таке поважне число фермерських делегатів на робітничо-фермерський з'їзд в Едмонтоні, де вони разом з робітничими представниками обдумували плани організації українських фермерів та робітників в одну силу, що разом з іншими організаційними працівниками має боротися за кращу долю трудових мас.

Перед з'їздом виступали робітничі делегати та розказували про свої бої по містах і кемах, виступали й фермерські представники та відкривали свою тяжку долю на фермах. І одні й другі вказували на одного і того самого ворога, що випив їхній владі, на папушуку кілеу визискувачів — капіталістів. Кожний делегат висказував в свою звіті, що в його місцевості детереш зроблено для організації і освідчення українських робітників та фермерів, що осталося ще зробити, які перешкоди зустрічаються, якої помочі потрібно і т. д. і т. д. А після звітів, як з'їзд мав вже поняти про загальне положення, виготовив він спільний план праці, що має бути виконаний до слідуючого з'їзду, на якому виготовиться далішій плані роботи, відповідно до положення і умови, з якими йому доведеться стрітнутися.

Із найважливіших рішень цього з'їзду треба занотувати ось які: Рішено створити в Альберті провінційальну фермерську секцію Тов. Укр. Роб. Фарм. Дім. Всі фермерські товариства, що входять в склад цієї секції, мають платити з своїх кас по п'ять центів місячно за кожного свого члена або членкиню до провінційального Екзекутивного Комітету, а всі Філії і Відділи Тов. У.Р.Ф.Д. поза своїми регулярними вкладками мають також платити така квота до того ж комітету на організаційний фонд. Більшо до себе положені фермерські колонії мають бути поорганізовані в округи і виборити свої окружні комітети, які мають мати по одному представникові в провінційальнім комітеті.

З'їзд рішив відкликатися до загального з'їзду Тов. У.Р.Ф.Д. аби той створив фермерську секцію при Товаристві на цілу Канаду на ввір жіночої секції.

Рішено організувати робітничу і фермерську молодь в Спільну Молодь при Тов. У.Р.Ф.Д. на основі статута зладженого Екс. Комітету.

Рішено організувати жінок по фермерських колоніях в гуртки при існуючих товариствах, а де можливо то й в окремі відділи Жіночої Секції.

Рішено, щоб Провінційальний Екзекутивний Комітет висилася організатора, головно по фермерських колоніях, що найменше раз на рік.

Рішено домогатися від організації United Farmers of Alberta, створення української секції.

Рішено, щоб члени Тов. У.Р.Ф.Д., що є членами United Farmers of Alberta, трейд-юній, або інших подібних організацій, домогатися від тих же вступлення в Канадський Фермерсько-Робітничу Партію.

З'їзд визнає корисними і потрібними для робітників трейд-юній, а для фермерів такі організації, як U.F.A., F.U.C. і "Гніт Пулу", а для одних і других кооперативні товариства, як що вони ведені і контролювані самими робітниками та фермерами і поручає своїм членам до них вступати.

З'їзд поручає своїм філіям, відділам і товариствам основувати скрізь відділи Робітничого Запомогового Товариства.

З'їзд визнає "Українські Робітничі Вісті" як одинику український часопис в Канаді, що вірно служить інтересам українських робітників і фермерів та обороняє їх перед всіма їхніми чужими і своїми, отвертими і скритими ворогами. З'їзд уважає, що наразі фермерська сторінка в "У.Р.В." задовольняє фермерів, але побажання є щоб її дещо поширили. З'їзд визнає всіх свідомих фермерів, щоб вони доложили всіх старань, аби з'єднати "У.Р.В." зонайменше дві до трьох тисяч фермерських передплатників до слідуючого загального з'їзду Тов. У.Р.Ф.Д., щоб забезпечити видавання окремого фермерського додатку до "У.Р.В." кожного тижня, або окремого фермерського журналу два рази в місяць, або ж зміну назви "Українські Робітничі Вісті" на "Українські Робітничо-Фермерські Вісті", бо з цєю пропозицією звертається альбертський провінційальний з'їзд до слідуючого загального з'їзду Тов. У.Р.Ф.Д.

З'їзд визнає також "Робітницю" незвичайно корисним для робітництва і фермерства журналом і закликає всіх свідомих робітників та фермерів до її поширення і підтримки.

Крім цього слідби згадати, що з'їзд вислав привіт до Селянського Інтернаціоналу, В.У.Ц.В.К. Рад. України, "Укр. Робітничих Вістей" і "Робітницю", а також ухвалив резолюцію протесту проти польського і румунського терору на західно-українських землях.

Кожну справу обговорювано на з'їзді дуже поважно і до самих подробиць. Сала Укр. Роб. Дому була майже весь час заповнена і всі присутні з великим зацікавленням прислухувалися нарадам і брали в них участь. Особливо велике вражіння на з'їзді робили виступи жіночих і фермерських делегатів, котрі виявили прекрасне розуміння обговорюваних справ і шире бажання допомогти як найкращою успішною праці з'їзду. Між фермерськими делегатами переважували молоді ще нікомале серйозні і енергічні товариші, хоч були і старші працівники на просвітному полі. Між делегатами були присутні, брали участь в нарадах і привітали з'їзд щирими словами такі старші фермери як Т. Гошко і І. Мельник, що пару років тому назад по широті дали патріотичним кругологовим великі суми гроша на інститути, що в них тепер виховують елеваторсько-правоведанних пошів. І вони радіють тим, що фермери та робітники об'єднуються, бо в цьому об'єднанні запорука побіди трудових мас над всіми темними силами, що гноблять їх і визискують.

Хай живе об'єднання робітничих і фермерських трудових мас в одну переможену силу!

В ЗАЧАРОВАНОМУ КОЛІ.

(Кореспонденція з Варшави до Харківських "Вістей".)

У Брюльовському палаці (так звичайно звать по-польське міністерство закордонних справ) велика тривога. Політична кон'юнктура Європи по казує прикру зміну, несприятливу для Польщі, і на порядку денному повстає мимало певних справ, що їх досі вважали за вирішені в своїх короткозорних мріях політики буржуазії Польщі.

Головна позиція, що на неї падають найтяжчі удари — це справа про національні меншини. Буржуазна Польща поглинула зі смаком молоді імперіалістичної країни 8 мільйонів українських і 3 мільйонів польських селян. Вона кинула ці селянські маси під залізну п'яту соціального гноблення польським ділачам, зруйнувала українські та білоруські округи, знищиши по хижачко-польським лісам, посиділа на шню селянської польської капіталістичної, православної попа, що продався за 30 срібників польському міністерству релігійних справ та пожаждалого польської хабарника. Але й цього було мало. Прийшов Глобінський, бувши міністер шляхів царської Австрії, вирний льолак старого імператора Франца Йосифа, що аживав гірку воду і бувши на посаді міністра освіти "демократичної" Польщі, зазвів своєрідну систему придушення національної культури українського та білоруського народів, позичену за методами царських міністрів — "освітників" Толстого, Деянова, Шварца та Касо, Почадились люті, безглузді нагінки та глумування з української та білоруської школи. Народні школи сподобувались цимамі масами, середні школи зачинались, у двох українських учительських семінарах було заведено польську мову, на студентах та професорів українського університету у Львові було владшавано справжнє повновання з загонщиками - провокаторами. Українських студентів, що були винні за те тільки, що слухали лекцій вилгодувані українською мовою, було за-

арештовано та мордовано рідці з професорами. Польська поліція розбивала колби та реторти по лабораторіях українського університету та політехніки, дерли на шматки таблиці та діаграми і, перед тим як виходити, рисували на шкільних дошках, мабуть на те, щоб знали про культурний рівень польської буржуазії, соромнички малюнки та написи.

Однак, польська буржуазія й на цьому не здохнула. Почадились масові арешти української та білоруської інтелігенції, обвинуваченої за протидержавну агітацію та більшовизм. Щодня викривались фантастичні змови, знаходились фаєрверчані бомби, польська преса отверто поставила питання — завести станобли на "східних кресах" (окраїнах) Польщі. Наприкінці цього шингунського завзяття стався арешт Бесарабової у Львові, яку було обвинувачено ніби за керування комуністичним рухом у Східній Галичині. Арешт Бесарабової дав несподівані наслідки. Слідство не викрало жадних доказів на неї, але заподалили свідці помордували та звалтували Бесарабову, повисивши її потім на гратах у тюрмі. Знявся скандал. Культурністо львівських поліцаїв видалися надміру енергічним навіть для деяких польських буржуазних код, що такі методи слідства вважали за цілком недоречні. У своїй польській комуністичній послі і укр. фракція подала інтерпеляції.

Польські буржуазні газети тижнів зо-два були повні ріжних заміток про Бесарабову, з їхнього змісту було видно бажання зганьбити замучену Бесарабову. Десь взявся якийсь офіцери, що потверджував, ніби Бесарабова була героїня, а звичайна проститутка. Де-які з цих джентельменів ласкаво повідомили навіть про час і місце, де вони на власному досвіді пересвідчилися, що Бесарабова дійсно жінка приступа для мужин. Проте, на цей раз їхня "робо-

та" була надто брутална: Бесарабову дуже добре знав і заступник голови Ліги Українських Жінок у Галичині, а також почасті її знав і в Європі. Благородні джентельмени забрали: навіть "слово гонору" польського офіцера не помогло. Не помогли і офіційні повідомлення міністерства закордонних справ, що стверджували, ніби Бесарабова сама себе підняла в повітря і повисла на гратах.

Справа Бесарабової притягла увагу буржуазної Європи до білого терору в Польщі. Французька буржуазія, що фінансує та призводить Польщу до імперіалістичних "подвигів", відчула, що її шокірує львівська поліція. Сила оповідань про мордування й глум з політичних в'язнів дісталося до сторінок європейської преси. "Ліве" крило французької буржуазної суспільности відчувало гостру потребу надіти білі рукавички, щоб не дуже покаляли руки в польській бруд "союзної країни". І коли

з'явився протест супроти білого терору в Польщі, насамперед — його підписали Ерріо та Пенлеве, що кілька днів згодом після опинилися на чолі нової парламентарної більшовости. (Пенлеве тепер є президентом парламенту, а Ерріо прем'єром французького уряду.)

Разом з цим ударом, на польський уряд упав другий удар не менш тяжкий. Німеччина вручила ноту про переслідування німецького населення в Горішньому Шлезьку. Минувало декілька днів — і впав третій удар, що зовсім зрівняв рівноваги дипломатів у Брюльовському палаці: тов. Чічерін підслав ноту — протест до польського уряду супроти переслідувань українського та білоруського населення Польщі. Проблема національних меншовостей-випросталась на цілий зріст перед польським урядом.

Почалися силкування її вирішити. Про ці силкування — іншим разом.

НАСЛІДКИ ДВОХ СИСТЕМ.

В той самий час, як в Галичині і на Волині відновились з новою силою знущання над українським населенням, коли провадяться нові численні арешти серед української інтелігенції, коли стогін українського населення заповнює всю українську землю, насильничко загараючи польськими панями, у нас відбулися в Харкові грандіозні демонстрації української інтелігенції, яка вітала всеукраїнську партійну конференцію та висловила своє тверде бажання не тільки працювати разом з компартією, але й увійти до її лав.

Ленін сказав, що "провідником комуністичної освіти може бути тільки учитель-комуніст". "Ми прийшли заявити VIII конференції, що хочемо стати комуністами, ми вимагаємо від комуністичної партії, щоб вона відчинила нам свої двері" — ось що заявили тисячі вчителів, професорів, студентів, які прийшли на конференцію.

І в тому-ж вчорашньому числі газети, де ми читали повідомлення про масові демонстрації української трудящої інтелігенції — демонстрації едності з передовим загонем міжнародної революційної армії, ми мали нагоду поінформуватися про сумні події в Галичині та на Волині про нові катування, які викликають в нас зверхлодський біль та обурення протесту проти безмежної катівської сваволі польських панів.

Наче-б якась стороння сила подбала про те, щоб згадані події, а саме, відновлення репресій в Галичині і на Волині і демонстрації в Харкові, припали на один час спеціально для того, щоб з особливою силою виявити контраст двох систем. Там, в панів, нищиться воля й культура всіх недержавних націй через знесення і терор над культурними силами цих націй — тут, в радянській державі, даються найширші простори для культурної творчости всіх націй і на цьому ґрунті об'єднуються всі трудящі, всі корисні сили суспільства. Здається, що від такого контрасту німі можуть заговорити.

ЖІНОЧА ЛІГА МИРА І СВОБОДИ А КУ-КЛУКС-КЛЕН

Америка, то така країна, що її за одним махом не розбешеш. Одні кажуть, що це країна долара, але кожний з нас знає, що в Америці далеко більше людей без доларів, як з доларами. Другі кажуть, що це країна "прогібіції" — на це відповідають торговці з підступу "good business" і інші "прихильники прогібіції", та українські знавці горілок і прочих шаяхотних напійків, що ніде на світі нема тільки "фабрик" самогонки, і ніде її так гурбим коштом (пів долара за килішок) не нищать, як в Америці.

Залескі Американці кажуть, що це країна автів. І тут мене не переконають, бо коли я вийду на вулицю і загляну в авта, то бачу в авті одну "Miss" і 5 собак різної раси. Два дні-я числив і начислив, що значно більше собак товчаться по автах, чим людей. Ще інші кажуть, що це країна демократії, але з цього може й циганська кобила сердечно розсміється, не то думуюча людина.

В деякого є переконання, що Америка, то країна Ку-Клукс-Клен-менів і сензаций. А це вже, хто його знає, може й правда. Самою з новітніх американських сензаций, це лоява "Ліги Мира і Свободи" (не знаю чи ф любови) на зем-

лі Вашингтона і грізна постава до неї вибранців вільного народу Ку-Клукс-Клен-менів.

Ріжні "спасителі" роду людського виступали і зараз виступають з найріжнороднішими рецептами на "спасення людського роду". Задля того самого з'їхалися недавно в Америці дівчата, жінки, професорки і журналістки суфражистки, з цілого світа на жіночий інтернаціональний конгрес "Ліги Мира і Свободи", щоб виробити рецепту для "спасення людства".

Не берусь ширше писати про родю "Ліги зараз і в майбутньому, бо в нас робітників є наш свій ясний шлях до мира і свободи. Але всетаки вдарив в очі смішне становище американського буржуазного світа до такої-ж буржуазної організації з гуманним забарвленням, якою являється ця жіноча ліга. Воно стає до безраво смішним, коли Ку-Клукс-Клен перепудився 25-ти жінок, з того 9 "молоденьких дівчат" в віці від 51 до 71 літ (заступниці Австрії, Чехословаччини, Франції, України були в симпатичній віці). Ку-Клукс-Кленісти лояво лїги цілком перепудилися, вдарили в дзвін тривоги, мобілізують кілька мільйонів своїх членів, розкидають ультимативні вимоги, в яких грозять смертю всім, хто вагаться піти слухати Ліги Мира і Свободи. Уявіть собі трагічне положення тих жінок; здається ні одна людина перед своєю смертю цього не пережила, що прийшлося пережити героїням Ліги Мира і Свободи в найбільш демократичній вільнолюбній державі Вашингтона. Але кінець драми не мусить бути так трагічний, як показує початок. І трагі-комедія Ліги починає набирати відрадничий характер.

В найтяжчих, найневідрадничих обставинах люде знають дати собі раду і вилізти з трагічного положення. Так сталося і з жіночою лігою в Америці. Зійшлися приятелі, приятельки і всякі прихильники Ліги, і нарадили, що треба шукати оборони і охорони перед ворогом в татуня Кулиджа. І знайшли майбутні жертви Ку-Клукс-Клен-менів своє прибіжище. Вибралися громадою до Білого Дому, "спаситель" Кулидж стиснув кожний "граціозний панявни" сердечно руку. Воєнне "напруження" між ворогами попустило і покотився щасливо спеціальний потяг з 25 апостолами по широкій і багатій країні доларо-голеєнти Мир і Свободу, а головню фотографувалися. Нещастя минуло, але грізна постава Ку-Клукс-Кленів такого страху нагнала і так глибоко вривалась в невинну душу "героїні" мира і свободи, що здається, до смерті останеться в пам'яті. Бідні буржуазні жертви по обох сторонах дуже много пережили. Скільки енергій мусіла вложити буржуазія, щоб "хрань боже" жіноча ліга не заколотила її спокую...

Можемо собі уявити, які великі гори горя, смутку, болю, а Головною страху наносить на буржуазну зростаюча, свідомо себе армія робітників, коли 25 жінок і "дівчат" з буржуазними поглядами закрешеними гуманістично перепудили найвільнішу буржуазію світа.

Мені, як старому воєні, ця подія розвизала незвичайної ваги проблему, може і вам декому цікаво. Слухайте. Від довшого часу читаю в пресі на ріжних мовах (я їх вправді багато не знаю) про великі маневри в Америці. Маневри, це ластівка війни. Не сплю я по ночах, другим не даю спати: "дискутуємо" з ким Америка буде воювати? Думаєш, а думаєш, другі і чорта додумалися. А тепер нам всім ясно. Американська дипломатія дізналася, що приде жіноча ліга, але не знала чи жіночі ми мира і на всякий случай заряджено маневри коштом мільйонів.

Я тепер спокійний. Загадка маневрів і мобілізації розв'язана і знаю проти кого це було, а тепер чекаю на мобілізацію і маневри роб. класів, бо це мене більше цікавить...

Івола.

Торонто, 8. червня 1924.